

ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Α΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

.....
ΟΜΑΔΑ Α

*Από τις πέντε (5) ερωτήσεις της **Ομάδας Α** να απαντήσετε τις τρεις (3).
Κάθε ολοκληρωμένη απάντηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.*

1. Να αναπτύξετε με σαφήνεια τις παρακάτω έννοιες (**4 μονάδες**):

- α.** Θολωτοί τάφοι
- β.** Πολέμαρχος
- γ.** Χορηγία
- δ.** «Μιλήτου Άλωσις»

2. Πότε αναπτύχθηκαν οι πόλεις – κράτη και ποια ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά τους; Τι γνωρίζετε για τις υπηρεσίες που προσέφερε και τον τρόπο που λειτουργούσε μια «οπλική φάλαγγα» στα πλαίσια μια πόλης – κρατους; (**4 μονάδες**)

3. Τι γνωρίζετε για τη θρησκεία των Μινωιτών και των Μυκηναίων; (**4 μονάδες**)

4. α. Αντιστοιχήστε τα στοιχεία του πίνακα (**3 μονάδες**)

β. Να αναπτύξετε με σαφήνεια τον όρο «τυραννία» (**1 μονάδα**)

A	B	Γ
A. 407π.Χ.	1. Μιλτιάδης	α. Ανατροπή Αθηναϊκής τυραννίας
B. 510π.Χ.	2. Δράκοντας	β. Ήττα Αθηναίων στους Αιγός ποταμούς
Γ. 490π.Χ.	3. Αλκιβιάδης	γ. Μάχη Μαραθώνα
Δ. 624π.Χ.	4. Περικλής	δ. Πρώτη εμφάνιση του στο πλευρό του Εφιάλτη
Ε. 405π.Χ.	5. Ιππίας	ε. Ήττα Αθηναίων στο Νότιο της Σάμου
Στ. 462π.Χ.	6. Λύσανδρος	στ. Καταγραφή νόμων της Αθήνας

5. α. Ποια υπήρξαν τα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου ; (**2 μονάδες**)

β. Ποια ήταν τα σημαντικότερα γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου από το 430π.Χ. έως το 425π.Χ; (**2 μονάδες**)

ΟΜΑΔΑ Β

Από τις τέσσερις (4) ερωτήσεις της **Ομάδας Β** να απαντήσετε τις δύο (2).
Κάθε ολοκληρωμένη απάντηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.

1. Με βάση τα στοιχεία που σας προσφέρουν τα παραθέματα και τις ιστορικές σας γνώσεις απαντήστε στα ερωτήματα. Σε ποιες μάχες διακρίθηκαν οι Επαμεινώνδας και Πελοπίδας και ποιο ήταν το τέλος τους; Τι συμπεράσματα μπορείτε να βγάλετε για το ήθος και την προσωπικότητά τους μέσα από τα παραθέματα; **(4 μονάδες)**

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

« Ο Πελοπίδας καταγόταν από μεγάλο σόι και μεγάλωσε μέσα στα πλούτη. Νέος ακόμη κληρονόμησε μεγάλη περιουσία και αμέσως άρχισε να βοηθάει όσους είχαν ανάγκη και άξιζαν βοήθεια. Αυτό το έκανε για να φαίνεται πως εξουσιάζει πραγματικά τα χρήματά του και δεν τον εξουσιάζουν εκείνα. Όλοι λοιπόν οι γνωστοί του Πελοπίδα έβλεπαν ωφέλειες από την απλότητα και την καλοσύνη του. Ο μόνος από τους φίλους του που δεν ήθελε να ωφεληθεί κι εκείνος από τα πλούτη του ήταν ο Επαμεινώνδας. Ο Πελοπίδας συμμεριζόταν τη φτώχεια του Επαμεινώνδα, γι' αυτό ντυνόταν απλά, έτρωγε λίγο και ήταν ακούραστος στους κόπους. Όλα αυτά τα έκανε ο Πελοπίδας, γιατί το θεωρούσε ντροπή να ξοδεύει για τον εαυτό του πιο πολλά χρήματα από τον πιο φτωχό Θηβαίο. Αργότερα έκανε πλούσιο γάμο και απέκτησε παιδιά. Συνέχισε και πάλι να μην ενδιαφέρεται για τα χρήματα και νοιαζόταν μόνο για το καλό της πόλης του, έτσι ελάττωσε την περιουσία του.»

Πλούταρχος, Πελοπίδας, 3 (διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

« Οι Σπαρτιάτες, βλέποντας τον Επαμεινώνδα να ορμάει στη μάχη με γενναιότητα, του επιτέθηκαν όλοι μαζί. Τα βέλη έπεφταν βροχή πάνω του, αλλά εκείνος ξέφευγε με έξυπνες κινήσεις. Αφού αγωνίστηκε ηρωικά για τη νίκη, δέχτηκε ένα φοβερό χτύπημα στο στήθος. Το κοντάρι έσπασε και η σιδερένια μύτη του έμεινε στο σώμα του. Μετά το τέλος της μάχης ο Επαμεινώνδας μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο. Ήταν ακόμη ζωντανός. Οι γιατροί είπαν πως θα πεθάνει σύντομα, εκείνος όμως αντιμετώπισε το τέλος του θαρραλέα. Ζήτησε μάλιστα να μάθει αν έσωσαν την ασπίδα του. Όταν του απάντησαν «ναι» και του την έδειξαν, ρώτησε μετά να μάθει ποιοι νίκησαν. Μόλις του είπαν πως νίκησαν οι Βοιωτοί, είπε: «Είναι ώρα να πεθάνω» και διέταξε να του βγάλουν το δόρυ. Οι φίλοι του που ήταν κοντά διαμαρτύρονταν με κραυγές και όταν κάποιος του είπε: «πεθαίνεις χωρίς να έχεις αποκτήσει παιδιά, Επαμεινώνδα». Εκείνος απάντησε: «Όχι προς θεού, αφήνω δύο κόρες, τη νίκη στα Λεύκτρα και τη νίκη στη Μαντίνεια».

Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη, ΙΕ, 87 (διασκευή)

2. Με βάση τα στοιχεία που σας προσφέρει το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις απαντήστε στα ερωτήματα. **(4 μονάδες)**

α. « Το πολίτευμα μας λέγεται δημοκρατία, επειδή την εξουσία δεν την ασκούν λίγοι πολίτες, αλλά όλος ο λαός ». Πως αποδεικνύονται τα λεγόμενα του Περικλή μέσα από τη λειτουργία του αθηναϊκού πολιτεύματος;

β. « Για τα δημόσια αξιώματα προτιμώνται εκείνοι που είναι ικανοί και τα αξίζουν και όχι εκείνοι που ανήκουν σε μια ορισμένη τάξη. Κανείς, αν τύχει και δεν έχει κοινωνική θέση ή αν είναι φτωχός δεν εμποδίζεται γι' αυτό να υπηρετήσει την πολιτεία, αν έχει κάτι άξιο να προσφέρει ». Με ποιον θεσμό η αθηναϊκή πολιτεία βοηθούσε τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα της πόλης να συμμετέχουν ενεργά στα κοινά;

« Το πολίτευμα που έχουμε σε τίποτα δεν αντιγράφει τα ξένα πολιτεύματα. Αντίθετα, είμαστε πολύ περισσότερο εμείς παράδειγμα για τους άλλους παρά μιμητές τους. Το πολίτευμα μας λέγεται δημοκρατία, επειδή την εξουσία δεν την ασκούν λίγοι πολίτες, αλλά όλος ο λαός. Όλοι οι πολίτες είναι ίσοι μπροστά στο νόμο για τις ιδιωτικές τους διαφορές. Για τα δημόσια αξιώματα προτιμώνται εκείνοι που είναι ικανοί και τα αξίζουν και όχι εκείνοι που ανήκουν σε μια ορισμένη τάξη. Κανείς, αν τύχει και δεν έχει κοινωνική θέση ή αν είναι φτωχός δεν εμποδίζεται γι' αυτό να υπηρετήσει την πολιτεία, αν έχει κάτι άξιο να προσφέρει. »

Θουκυδίδης, Ιστορία, Β, 37

3. Με βάση τα στοιχεία που σας προσφέρει το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις απαντήστε στο ερώτημα. Τι γνωρίζετε για την οργάνωση, τη θρησκεία και τις συνήθειες των Περσών; **(4 μονάδες)**

« Τα παιδιά των Περσών πηγαίνουν κάθε μέρα σχολείο για να μάθουν δικαιοσύνη και αυτοσυγκράτηση. Τα διδάσκουν ακόμη υπακοή στους άρχοντες. Πολύ τα βοηθάει σ' αυτό η συμπεριφορά των μεγάλων απέναντι στους άρχοντες. Τα μαθαίνουν επίσης να αντέχουν την πείνα και τη δίψα. Και εδώ το παράδειγμα το δίνουν οι μεγαλύτεροι, που πηγαίνουν για φαγητό, όταν τους το επιτρέψουν οι άρχοντες. Τα παιδιά δεν τρώνε κοντά στη μητέρα τους αλλά κοντά στο δάσκαλο. Φέρνουν από το σπίτι τους για φαγητό ψωμί, κάρδαμο και ένα ποτήρι, για να πίνουν νερό από το ποτάμι άμα διψάσουν. Τέλος μαθαίνουν να χειρίζονται το τόξο και το ακόντιο. Μέχρι να γίνουν 16 ή 17 χρόνων τα παιδιά με αυτά ασχολούνται. Έπειτα περνάνε στην τάξη των εφήβων. »

Ξενοφώντας, Κύρου Παιδεία, 2, 6 (διασκευή)

4. Για ποιο λόγο ο Κλεισθένης θεωρείται ο θεμελιωτής του δημοκρατικού πολιτεύματος; Πως αποδεικνύεται ο συγκεκριμένος ισχυρισμός μέσω των αλλαγών που θεσμοθέτησε στην πόλη της Αθήνας; **(4 μονάδες)**